

۱ چرا از نظر جامعه‌شناسان، ما نباید سایر فرهنگ‌ها را در مقایسه با فرهنگ خودمان ارزیابی کنیم؟

۲ تغییر حقایق از جهت قرار گرفتن در قلمرو آرمانی و واقعی، چگونه‌اند؟

۳ جوامع چگونه عقاید و ارزش‌های حقیقی را به قلمرو آرمانی خود وارد می‌کنند؟

۴ کدام عقاید و ارزش‌های حقیقی و درست هستند که حقانیت آن‌ها با موافقت و مخالفت آدمیان تغییر نمی‌کند؟

۵ باطل بودن کدام عقاید و ارزش‌های باطل، با نوع مواجهه جوامع مختلف با آن‌ها دگرگون نمی‌شود؟

۶ آیا حق و باطل بودن پدیده‌ها، به تمایلات افراد در جهان اجتماعی وابسته است؟

۷ آیا در یک جهان اجتماعی، پدیده‌ها در همه زمان‌ها در یک قلمرو قرار می‌گیرند؟

۸ از نظر جوامعی که علم را به دانش تجربی محدود می‌کنند، چه راهی برای داوری درباره حق و باطل وجود دارد؟

۹ دو ابزار مهم برای شناخت عقاید و ارزش‌ها در جهان اجتماعی چه هستند؟

۱۰ کدام بخش از جهان اجتماعی «حق» و کدام بخش «باطل» است؟

۱۱ چه زمانی فاصله میان قلمرو واقعی و آرمانی جامعه کاهش می‌یابد؟

۱۲ واقعیت‌های هر جهان اجتماعی را می‌توان در پرتو آن ارزیابی کرد.

۱۳ سه نمونه از آرمان‌های جامعه خود را بنویسید که بیرون از قلمرو واقعی قرار دارند و سه نمونه که درون قلمرو واقعی قرار دارند.

۱۴ رابطه متقابل قلمرو واقعی و قلمرو آرمانی در جهان اجتماعی چگونه است؟

۱۵ قلمرو آرمانی و قلمرو واقعی جهان اجتماعی چه تعریفی دارند؟

۱۶ آرمان‌های جهان اجتماعی در چه چیزی متبلور می‌شوند؟

۱۷ تصور اعضای جهان اجتماعی از وضعیت مطلوب فرهنگ، سیاست، اقتصاد و خانواده است.

۱۸ «آرمان اجتماعی» را تعریف کنید.

۱۹ اهدافی که انسان‌ها در جهان اجتماعی تعقیب می‌کنند چند دسته هستند؟

۲۰ کدام عامل راهنمای کنش اعضای جهان اجتماعی‌اند؟

خلاصه کنید	مفاهیم اساسی
- برای ارزیابی جهان‌های اجتماعی معیارهایی وجود دارد.	قلمرو آرمانی،

۲۱

۲۲ در جدول زیر، سه نمونه از آرمان‌های جامعه‌ی خود را بنویسید که کمابیش بیرون از قلمرو واقعی یا درون آن قرار گرفته‌اند.

آرمان‌ها	
بیرون از قلمرو واقعی	درون قلمرو واقعی
ناپسند بودن اسراف و تبذیر	استکبارستیزی
ساده‌زیستی	احترام به پدر و مادر

۲۳ حقایق هستند ولی از جهت قرار گرفتن در قلمرو آرمانی و واقعی هستند.

۲۴ چرا چاپلوسی همیشه و همه‌جا ناپسند بوده است؟

۲۵

در جای خالی از کلمات مناسب استفاده کنید.
 الف) امنیت، برای یک کشور آشوبزده، پدیده‌ای در قلمرو و برای یک جامعه‌ی بسامان در قلمرو است.
 ب) حدود قلمرو آرمانی و واقعی هر جهان اجتماعی می‌کند و در مختلف متفاوت است.

۲۶

از نظر جهان‌های اجتماعی که علم را به دانش تجربی محدود می‌کنند عقاید و ارزش‌های اجتماعی چگونه‌اند؟

۲۷

جدول زیر را کامل کنید.

ارزش‌های باطل	ارزش‌های حق
ظلم	عقیده به توحید
-۵	-۱
-۶	-۲
-۷	-۳
-۸	-۴

۲۸

حق و باطل بودن بخش‌های مختلف جهان اجتماعی چگونه تعیین می‌گردد؟

۲۹

واقعیت‌ها چگونه ارزیابی می‌شوند؟

۳۰

برخی از اهداف و ارزش‌های مشترک مردمی که در یک جهان اجتماعی زندگی می‌کنند را برشمارید.

- ۱ گاهی ما سایر فرهنگ‌ها را در مقایسه با فرهنگ خودمان ارزیابی می‌کنیم. جامعه‌شناسان این کار را اشتباه می‌دانند. زیرا هر رسم و سنتی درون فرهنگ خود معنا و کارکردی دارد. بنابراین درست نیست که ما فرهنگ دیگران را براساس فرهنگ خودمان نقد و ارزیابی کنیم.
- ۲ حقایق هرچند خود ثابت‌اند؛ ولی از جهت قرار گرفتن در قلمرو آرمانی و واقعی، تغییرپذیرند، یعنی برای جهان‌های اجتماعی، امکان انحراف از حق و پذیرش باطل وجود دارد؛ همان‌گونه که امکان خروج از باطل و قبول حق وجود دارد.
- ۳ جوامع مختلف با ایمان به عقاید و ارزش‌های حقیقی، آن‌ها را به قلمرو آرمانی خود وارد می‌کنند و اگر هنجارها و اعمال خود را نیز براساس این عقاید و ارزش‌ها سامان دهند، آن‌ها را به قلمرو واقعی وارد نموده‌اند.
- ۴ آزادی انسان‌ها از همهٔ بندها و موانع راه سعادت آن‌ها، عدالت و ایجاد شرایط برای رشد و تعالی انسان‌ها، توحید و ربوبیت خداوند سبحان نسبت به همهٔ مخلوقات.
- ۵ نژادگرایی و برتر دانستن یک قوم یا گروه خاص، استکبار و غلبه بر دیگر جوامع، پولپرستی و شرک.
- ۶ حق و باطل بودن عقاید، ارزش‌ها، هنجارها و کنش‌ها، براساس آگاهی یا جهل، توجه یا بی‌توجهی و تمایلات مردم جهان‌های اجتماعی مختلف نسبت به آن‌ها تعیین نمی‌شود.
- ۷ در یک جهان اجتماعی پدیده‌ای در زمانی، آرمان محسوب می‌شود و در زمان دیگری لباس واقعیت می‌پوشد. مثلاً استقلال سیاسی در ایران، پیش از انقلاب اسلامی یک آرمان بود که با انقلاب اسلامی به یک واقعیت تبدیل شد.
- ۸ از نظر این جوامع، عقاید و ارزش‌های اجتماعی، پدیده‌هایی هستند که صرفاً در قلمرو واقعی یا آرمانی جوامع انسانی پدید می‌آیند و ما فقط می‌توانیم بودن یا نبودن این ارزش‌ها و پیامدهای اجتماعی و تاریخی آن‌ها را بشناسیم و برای داوری دربارهٔ درست و غلط بودن یا حق و باطل بودن آن‌ها راهی نداریم.
- ۹ علوم مبتنی بر عقل و وحی.
- ۱۰ هر بخش از جهان اجتماعی که به لحاظ علمی قابل دفاع نباشد و براساس خرافات شکل‌گرفته باشد، باطل و بخش‌هایی که از نظر علمی صحیح و مطابق فطرت انسان باشد، حق است.
- ۱۱ اگر مردمی مطابق آرمان‌های خود عمل کنند، فاصلهٔ میان قلمرو واقعی و آرمانی جامعهٔ خود را کاهش می‌دهند.
- ۱۲ آرمان‌های
- ۱۳ بیرون از قلمرو واقعی: ناپسند بودن اسراف و تبذیر - ساده زیستی - جمع‌آوری ثروت
درون قلمرو واقعی: استکبارستیزی - احترام به پدر و مادر - رعایت عفت
- ۱۴ قلمرو واقعی و آرمانی جهانی اجتماعی به روی یک‌دیگر گشوده‌اند و مرز آن‌ها براساس عمل مردم تغییر می‌کند. هر اندازه مردم مطابق ارزش‌ها عمل کنند، به همان اندازه آرمان‌ها وارد قلمرو واقعی جهان اجتماعی می‌شوند. اما اگر مردم به ارزش‌های قلمرو آرمانی عمل نکنند قلمرو واقعی از آرمان‌ها فاصله می‌گیرد.

ارزش‌هایی که مردم یک جامعه از آن جانب‌داری می‌کنند و رعایت آن‌ها را لازم می‌دانند، اما در عمل ممکن است برخی از آن‌ها را نادیده بگیرند قلمرو آرمانی جهان اجتماعی را شکل می‌دهد. و ارزش‌هایی که مردم به آن عمل می‌کنند، قلمرو واقعی جهان اجتماعی را می‌سازد.

آرمان‌های جهان اجتماعی در ارزش‌ها متبلور می‌شوند؛ مثلاً آرمان جهان اسلام، توحید است. جامعه‌ای، آزادی را آرمان خود می‌بیند و جامعه‌ای دیگر عدالت را.

آرمان اجتماعی

به مجموعه اهداف و ارزش‌های مشترکی که اعضای یک جهان اجتماعی خواهان رسیدن به آن هستند آرمان اجتماعی می‌گویند.

برخی هدف‌ها مانند انجام تکالیف درسی، کوتاه‌مدت‌اند. برخی مانند قبول شدن و به کلاس بالاتر رفتن میان‌مدت‌اند و برخی مانند تبدیل شدن به یک فرد مفید در جامعه و سعادت دنیوی و اخروی، بلندمدت هستند.

ارزش‌ها راهنمای کنش اعضای جهان اجتماعی‌اند. وقتی مردم مطابق ارزش‌ها عمل کنند، ارزش‌ها به واقعیت تبدیل می‌شوند.

خلاصه کنید	مفاهیم اساسی
<ul style="list-style-type: none"> - برای ارزیابی جهان‌های اجتماعی معیارهایی وجود دارد. - ارزش‌ها راهنمای کنش اعضا و عمل مردم مبدل آن‌ها به واقعیت است. - آرمان اجتماعی ارزش‌های مشترک مطلوب اعضای یک جهان اجتماعی است. - آرمان اجتماعی تصویری از وضعیت مطلوب فرهنگی است. - آرمان اجتماعی در ارزش‌ها متبلور می‌شود. - آرمان‌ها وقتی به قلمرو واقعی وارد می‌شوند که مردم عمل کنند. - باطل و حق بودن آرمان اجتماعی نمی‌تواند وابسته به نظر اشخاص باشد. - حق و باطل بودن آرمان‌ها بر مدار بینش و گرایش جهان‌های اجتماعی دچار تغییر نمی‌شود. 	<ul style="list-style-type: none"> قلمرو آرمانی، قلمرو آرمانی، آرمان اجتماعی، ورود به قلمرو واقعی، ورود به قلمرو آرمانی، ارزیابی قلمروها، حق، باطل، ابزارهای شناخت عقاید و ارزش‌ها، تغییر قلمرو، عدم تغییر حق و باطل

آرمانها	
بیرون از قلمرو واقعی	درون قلمرو واقعی
ناپسند بودن اسراف و تبذیر	استکبارستیزی
ساده‌زیستی	احترام به پدر و مادر
ازخودگذشتگی	رشد علمی
تحمل عقاید دیگران	آسایش طلبی
رعایت مقررات	مراعات موازین بهداشتی

۲۲

۲۳ حقایق ثابت هستند ولی از جهت قرار گرفتن در قلمرو آرمانی و واقعی متغییر هستند.

۲۴

زیرا حق و باطل پدیده‌ها وابسته به نظر کسی می‌شود که برایش چاپلوسی شده و میل و خواست او حق و باطل را تعیین می‌کند و این امر امکان‌پذیر نیست.

۲۵

الف) امنیت، برای یک کشور آشوب‌زده، پدیده‌ای در قلمرو آرمانی و برای یک جامعه‌ی بسامان در قلمرو واقعی است.
ب) حدود قلمرو آرمانی و واقعی هر جهان اجتماعی تغییر می‌کند و در جوامع (جامعه‌های) مختلف متفاوت است.

۲۶

عقاید و ارزش‌های اجتماعی، پدیده‌هایی هستند که صرفاً در قلمرو آرمانی یا واقعی جوامع انسانی پدید می‌آیند و ما فقط می‌توانیم بودن یا نبودن این ارزش‌ها و پیامدهای اجتماعی و تاریخی آن‌ها را بشناسیم و برای درستی و یا غلط بودن یا حق و باطل بودن آن‌ها راهی نداریم.

۲۷

۱) وفای به عهد (۲) تحمل دیگران (۳) حمایت از مستضعفان (۴) دفاع از عدالت (۵) بی‌عدالتی (۶) تجاوز به حقوق دیگران (۷) شرک (۸) دنیاپرستی

۲۸

هر بخش از جهان اجتماعی که به لحاظ علمی قابل دفاع نباشد و براساس خرافات شکل گرفته باشد، باطل و بخش‌هایی که از نظر علمی صحیح و مطابق فطرت انسان باشد حق است.

۲۹

واقعیت‌ها در پرتو آرمان‌ها ارزیابی شده و مناسب یا نامناسب بودن آن‌ها تعیین می‌گردد.

۳۰

رفع نیازهای اولیه، زندگی کردن با یکدیگر، آزادی، عدالت، دفاع از مظلومان